బొమ్మ రూపాయి

చాగంటి తులసి

"ఏమర్రోయి యిల్లు జాగ్రత్త," అని బామ్మ మూడోసారి హెచ్చరించింది.

"వేగిరమే వచ్చేస్తాం. అంతగా రాక పోతే మీ ముగ్గురూ అన్నాలు తినేండి. అన్నీ నట్టింట్లోనే పెట్టేను. మజ్జిగ పెద్ద చత్తెప్పేలాలో ఉంది. తలుపులు తీసేసి యింట్లో కుక్కని మాత్రం పెట్టకండి" అంది అమ్మ.

"అబ్బ అలాగే బాబూ. వెళ్ళిరండి," అని విసుక్కుంది అక్కయ్య.

"రావే మరీ పొద్దెక్కి పోతోంది," అని చేతిలో ఉన్న కొబ్బరికాయని ఆడించింది బామ్మ.

"పదండి" అని అరటిపళ్ళనీ, ఊదొత్తులనీ పట్టుకుని అమ్మ బయల్దేరింది. వీధి గుమ్మంవరకూ వెళ్ళి 'జాగ్రత్తర్రోయి', అని మళ్ళా కేకేసి అమ్మా బామ్మా శివకోవిలకి దారితీసేరు. ఆవేళ శివరాత్రి.

"ముగ్గురం ఉన్నాం! జాగ్రత్త జాగ్రత్త అని చెప్పేదేవిటి? వీళ్ళతో వచ్చిన చిక్కే యిదీ." అన్నా దక్కయ్య.

"ఇంకా గుంటలం కదా అని వాళ్ళలా చెప్తారు," అన్నాడు తమ్ముడు.

"మీరంటే గుంటలు నేను లేనూ?" అని సాగదీసుకుంది అక్కయ్య. దానికీ బామ్మా వాళ్ళతో కోవిలకి వెళ్ళాలని ఉంది. యింట్లో ఎవరూ లేరని దాన్ని వదిలేసి మరీ వెళ్ళేరు.

"ఇంతకీ జాగరం మాటర్రా?" అన్నాను.

"నేనుంటాను. మీరొద్దన్నా మానను. మీతోటే ఉండేవిటి? తెల్లవార్లూ లెక్కలు చేసేస్తాను," అన్నాడు తమ్ముడు.

"ఆఁ చేసేస్తావు! ఏం శ్రద్ధా కుర్రాడికి! లెక్కలే చేస్తే ఓ గంటకే కుక్క ముట్టుకుంటుందిలే," అన్నా దక్కయ్య.

"పాపం అబ్బాయిగారికి నిరుడూ అంతే అయింది," అన్నాను

"ఆఁ ఆఁ మహా చెడ్డ మిమ్మల్ని ముట్టుకి కుక్క ముట్టుకోలేదూ! నన్ను పొద్దున్నే ముట్టుకుంటే మిమ్మల్ని సాయంత్రం ముట్టుకుంది. మర్నాడు రాత్రి ఎనిమిదింటివరకూ ఉంటేనే ఉన్నట్టు తెల్సా?" అని తమ్ముడు కళ్ళెగరేసేడు. నిజమే. నిరుడు అక్కయ్యా నేనూ సాయంత్రం ఐదింటికే పడకేసేసేం.

"ఏడిసేవ్ మమ్మల్నేం ముట్టుకోలేదు. నే నీమాటు అమ్మా వాళ్ళతో పేకాడతాను," అంది అక్కయ్య.

"వెధవ్వేషం మమ్మల్నిద్దర్నీ వదిలేసి పెద్దవాళ్ళతో చేరిపోదువుగాని, అలా వీల్లేదు. నువ్వూ మాతోటే ఉండాలి." అన్నాను.

ఏఁపోనీవే వెళ్ళమను. పేకే ఆడమను. శివరాత్రినాడు పేకాడితే ఫలం ఏమిటి? నా బుర్ర!" అన్నాడు తమ్ముడు. వీడొకొక్కప్పుడు నాన్న అనేమాటల్ని టపా దించేస్తూ ఉంటాడు. నాన్నకి ఉపోషాలూ, ఉప్పెట్లూ పూజలూ పునస్కారాలూ అక్కర్లేదు. అమ్మనీ బామ్మనీ వెక్కిరిస్తూ ఉంటాడు. "మీ ఉపోషాలు బంగారం గానూ! పొద్దున్న తిండి మానేసి దానికి డబుల్‌గా పిండివంటలతో రాత్రి కొట్టేడమా?" అంటాడు నాన్న. శివరాత్రినాడు స్మార్తుల్లో కటిక ఉపవాసం ఉంటారు కాని మా ఆరాధ్యుల్లో అంతే! శివరాత్రి కార్తీక సోమవారం పద్ధతినే. ఇంక రాత్రి జాగరం అమ్మా, పొరుగింటి పిన్నమ్మా, మరో ముగ్గురూ కూడి తెల్లారే వరకూ "ఎత్తేసం" దమ్మిడీలు వేసి ఆడేస్తారు. అందుకే నాన్న వాళ్ళని వెక్కిరిస్తూ ఉంటాడు.

"లెక్కలు చేసేస్తే వచ్చేస్తుంది పుణ్యం" అని చేతులాడించింది అక్కయ్య. దానికి దేముడూ, దెయ్యం, పూజా పునస్కారాల మీద చచ్చేటంత నమ్మకం.

"పుణ్యం వాడికి అక్కర్లేదు. నాకూ అక్కర్లేదు. అదేం కడుపు నిండే వస్తువా? కళ్ళక్కనపడే వస్తువా? లెక్కలు చేస్తే బాగా మార్కులన్నా వస్తాయి" అన్నాను.

"అవునే చిన్నక్కా పెద్ద పరీక్షల్లో ఫస్టుమార్కు నాదే చూసుకో" అన్నాడు చూపుడు వేలు ఆడిస్తూ. తమ్ముడికి లెక్కలంటే యిష్టం.

"చేసుకోండి చేసుకోండి లెక్కలే చేసుకోండి నాకేం! నేను పేకే ఆడతాను" అంది అక్కయ్య.

"అబ్బే నువ్వు పేకాడ కూడదు, ఓం నమశ్శివాయ అని జపం చేస్తూ జాగరం చెయ్యాలి. పుణ్యం వస్తుంది పుణ్యం" అని వెక్కిరించేడు తమ్ముడు.

"వెధవా తొత్రులు తిరగలక్కు" అని అక్కయ్య కోపంగా చూసింది. ముగ్గురమూ వీధిమీదకొచ్చిన ఎండలోకెళ్ళి కూర్చున్నాం. తొమ్మిది గంటలైంది. ఎండ వేడెక్కుతోంది. శివరాత్రితో గాని చలి శివశివా అని పోదు.

"ఆ దెవత్తది యింట్లోకొచ్చేస్తోంది!" అని అక్కయ్య వీధి గుమ్మం కేసి చూసింది. ఓ ముసలమ్మ. చాలీచాలని పంచె కట్టుకుని ఓ చేత్తో కర్ర పట్టుకుని రెండో చెయ్యి ఓ పిల్లాడి భుజంమీద వేసివస్తోంది. కుర్రాడూ చిన్నవాడే. సరిగ్గా తమ్ముడంతే ఉన్నాడు.

"ముష్టిముండలా ఉంది. వెళ్ళి తలుపు గడి

> ఓ రూపాయి తీసుకొచ్చి ముసలమ్మ చేతిలో పెట్టేను. అక్కయ్య మిడుతతా మిడుతతా చూడ్డం తప్పించి మమ్మల్నింకేం చెయ్యలేక పోయింది.

యూ వేసేరా," అని అరిచిందక్కయ్య. తమ్ముడు కదల్లేదు. వాడు పరీక్షగా ఆ కుర్రాడివేపు చూస్తున్నాడు.

"వెధవ్వి నువ్వెళ్ళకపోతే ఉండిపోతుందనుకున్నావేమిటి?" అని అక్కయ్య ఛటీమని లేచి వెళ్ళబోయింది. అది వెళ్ళే సమయానికి కర్రతో టక్ టక్ మని చప్పుడు చేసుకుంటూ ముసలమ్మా కుర్రాడూ సావిడి దాటి చీడీమీద కొచ్చేసేరు.

"ఇంట్లో కొచ్చేస్తున్నావేమిటి? అక్కడే ఉండు" అని అక్కయ్య కసిరింది.

"మేమూ బ్రాహ్మలమేనమ్మా. మీ బొమ్మగారి కోసం వచ్చేం" అని జవాబు చెప్పింది ముసలమ్మ. నూతిలో మాటల్లా ఆవిడ గొంతుక లోంచీ ఆమాట లివతలికొచ్చేయి. కుర్రాడు చిక్క మొహం వేసేడు.

కూర్చున్న తమ్ముడు దభీమని లేచి, "నీ పేరు రామారావు కదూ?" అని ఆ కుర్రాణ్ణి అడిగేడు. బుర్రూపేడా అబ్బాయి.

"రారా. అక్కడే నిల్చున్నావేమిటి? రండి బొమ్మగారూ రండి" అని తమ్ముడు వాళ్ళని ఆహ్వానించేడు. అక్కయ్య మొహం కోపంతో నిండిపోయింది. ఎవరో వెధవల్ని పెద్దవాడిలా మర్యాద చేస్తున్నాడు. గుంట వెధవ యింతున్నాడో లేడో తమ్ముడికి పెత్తనం లావు! ఆ ముసలమ్మ ఎర్రని సైను పంచె - పంచెకూడా కాదు. సైను గుడ్డ ముక్క ఒంటికి చుట్టబెట్టుకుంది. ముసుగు బుర్రని సహంవరకే మూసింది. మిగతా సహం ఒత్తుగావున్న పండు వెంట్రుకలతో అసహ్యంగా కనపడుతోంది. కళ్ళూ దవడలూ లోతుకు కూరుకుపోయి ముక్కొక్కటే మొహంలో పైకిలేచి కనపడుతోంది. కర్రని కిందపడేసి, పంచని పాదాల వరకూ లాక్కుంటూ, ముడిచి పెట్టుకొని ఎండలో కూర్చుంది. కుర్రాడూ ఆవిడ పక్కనే కూర్చున్నాడు. చిరిగిపోయిన కాకీ చొక్కా, పొట్టిగా ఉన్న లాగూ వేసుకున్నాడు. మొహం డొక్కుపోయున్నా కళ్ళు తేలగా కనపడుతున్నాయి.

"అక్కయ్యా ఈ అబ్బాయి ఫుట్‌బాలెంత బాగా ఆడతాడనుకున్నావ్? మొన్న మా స్కూలుకీ వీళ్ళ స్కూలుకీ అయిన పోటీలో ఈ అబ్బాయి చాలా బాగ్గా ఆడేడు," అన్నాడు తమ్ముడు. ఆ అబ్బాయి కళ్ళు మిలమిల్లాడేయి. డొక్కుపోయిన మొహంలోకి కళొచ్చింది. అక్కయ్య తమ్ముడు చెప్పే మాటలు వినిపించుకోలేదు. దానికి వీళ్ళని చూస్తే కడుపులో గాభరా పుట్టింది.

"మా బొమ్మ కోవిలకెళ్ళేరండీ," అని చెప్పింది వాళ్ళని పంపించడానికి చూస్తూ.

"అవును శివరాత్రికదూ? కోవిల కెళ్ళేరన్నమాట. నాకు కెపుడూ కోవిలాకూడా ఎక్కడి? వెధవరాత! తిరిగేసరికే తెల్లారిపోతోంది. ఇలా తిరుగుతూనే వాడికి మొర పెడుతూ ఉంటాను. ఏంచేస్తాను? ఆ ఈశ్వరుడు నన్ను సరిగ్గా చూట్టంలేదు," అని ఉసూరుమంది ముసలమ్మ. కుర్రాడి మొహంలో మళ్ళా దిగులు కనపడ్డాది.

"నువ్వు సెకండ్ ఫారమేకదూ చదువుతున్నావ్?" ఆ అబ్బాయిని తమ్ముడడిగేడు.

"అవును" అని బుర్ర తిప్పేడా అబ్బాయి.

"మా మేష్టారు చెప్పేరు. ఈ అబ్బాయి హైస్కూల్లో చదువుతున్నా నాకీకుర్రాణ్ణి అందుకే తెల్సు," అన్నాడు తమ్ముడు.

"ఆ మేష్టరేనాయినా. ఒద్దు లాక్కు రావడానికి కాస్త చెయ్యిస్తున్నారు. లేకపోతే ఈ గుడుగుడు ప్రాణాన్ని నేనూ వదిలేద్దును," అన్నాది ముసలమ్మ. తమ్ముడూ నేనూ ఆవిడ చెప్పేమాటల్ని జాగ్రత్తగా వింటున్నాం. వీళ్ళ నెలా పంపించడమా అని చూస్తోం దక్కయ్యా.

ఆంధ్ర ఏజంట్లు. మెసర్సు పి. ఆర్. ట్రేడ్ ఏజెన్సీస్, విజయవాడ.

"మీఅమ్మగారు వంటొండుతున్నారా?"

"మా అమ్మకూడా కోవిలకెళ్లింది. మేమే ఉన్నాం" వెంటనే చెప్పేసింది అక్కయ్య.

"ఇప్పుడప్పుడే రారా?" అని ఆ అబ్బాయి అతృతిగా అడిగేడు.

"అబ్బో! ఇప్పుడెక్కడొస్తారు? వాళ్ళిప్పుడే వెళ్ళేరు. పైనా మా బామ్మ ముక్కోర్తి దీపం వెలిగించాలి. అమ్మవారికి పూజచేయించాలి. చాలా సేపే అవుతుంద" అన్నాదక్కయ్య.

"వెర్రి నాగమ్మవి. కోవిల కెళ్ళింతర్వాత వెంటనే ఎలా వచ్చేస్తార్రా? అందులోనూ ఇవాళ పర్వదినం. దర్శనం అవడమే కష్టమైపోతుంది" అన్నాది ముసలమ్మ.

"అయితే బామ్మా..." అని సహంలో ఆపీసేడు రామారావు. ముసలమ్మ కుర్రాడి నెత్తిమీద చెయ్యేసి "ఉండరా నాయనా కాస్సేపు కూర్చుని అలసటన్నా తీర్చుకోనీ. మీ బామ్మగారూ నేనూ స్నేహితులమే నమ్మా. మేము కోవిళ్ళలో పురాణం ఒకచోట కూర్చునే వింటాం. మీ బామ్మ పెద్ద జ్ఞాని. నాకన్నీ బోధపరుస్తూ ఉంటారు. ఆవిడున్నారనుకొని వచ్చేను" అన్నాది.

"ఏమండీ బామ్మగారూ, మావాళ్ళొచ్చే వరకూ ఉండండి. లేకపోతే ఏమిటో మాతో అపితే మా బామ్మకి చెపుతాం," అన్నాను. చెక్కయ్య నావేపు ఉరిమినట్టు చూసింది. దానికి నన్నూ తమ్ముణ్ణీ మింగేయాలని ఉంది.

"ఏం చెప్పమంటావమ్మా. నా ప్రారబ్ధం. మీ బామ్మగారి కంతా తెల్సును. అందుకే వచ్చాను. ముసిలికాలానికి ముప్పతిప్పలూ పడమండాఅని దేవుడు నాకూపిరివాసేడు. బొద్దూడని గుంటడు. వీడేం చేస్తాడు? వెనకాతలే వెళ్ళి వలుగురితో చెప్పకురాంకె ఎలా కుదురుతుంది?" వాడికి అమ్మనీ అబ్బనీ అందర్నీ నేనే" అని విచారంగా చెప్పింది ముసలమ్మ.

"అవును మా మేష్టారు చెప్పేరు. పాపం రామారావుకి అమ్మా నాన్నా లేరుట!" అని తమ్ముడు జాలిగా బుర్రూపేడు.

"అయ్యో పాపం అలాగా?" అన్నాను. అక్కయ్యంతి కోపంలోనూ కుర్రాడివేపు తేరిపారి చూసింది. రామారావుకు వాళ్లమ్మా నాన్నా జ్ఞాపకం వచ్చి గుడ్లలో నీళ్ళు తిరిగేయి.

"వాడెళ్లి పోయేడు. తొక్కని నేనుండి పోయేను. కొటి కొక్కెళ్లు జాచుకున్న నన్నొదిలేసి అదిక్కుమాలిన దేవుడు వాణ్ణి తన్నుకుపోయేడు. పెద్ద జబ్బన్నా లేదు. ఈ మంగళారం ఉష్టం వచ్చింది. ముళ్ళా బుధవారం కొట్టేసింది. మాయదారి ఉష్టం. ఆ డాక్టరు చచ్చిపోయే వరకూ పర్వాలేదనే అన్నాడు. వాడి మొహం ఈడ్వా! ఏం లేదనే అన్నాడు. వెధవ్వాష్టం నా బాబుని, నా బంగారుతండ్రిని పట్టుకపోయింది. చెట్టంత బాబునీ కడుపున పెట్టుకున్నాను" అని ముసలమ్మ రెండు చెక్కులు బెక్కి కళ్లు తుడుచుకుండకి పంచెవి లాక్కుంది. బుర్ర మీదున్న సహం ముసుగు జారిపోయి బుర్ర అంతా అసహ్యంగా కనపడుతోంది.

రామారావు చొక్కాతో కళ్లు తుడుచుకున్నాడు. తమ్ముడు బిక్కమొగమేసేడు. ఆవిడ ఏడుస్తూంటే నా కళ్ళెంటా నీళ్లు తిరిగేయి. అక్కయ్య బుర్రొంచుకూర్చుంది.

"ముసిలి ముండని. బుద్ధిలేకుండా మీతో చెప్పి మిమ్మల్ని బేజారెత్తించినట్టున్నాను. నా కొడుకు జ్ఞాపకం వచ్చి నే నెవరితో చెపుతున్నానో కూడా మర్చిపోయేనమ్మా. వీడు పుట్టి తల్లిని చంపేడు. పెరిగి తండ్రిని చంపేడు. వాడు దిక్కులినవాడయ్యేడు. నన్ను నట్టేట్లో ముంచీసేడు. ఇంకా ఏదో అందరూ దయతలుస్తున్నారు కాబట్టి ఏదోయిలా నెట్టుకొస్తున్నాను. వీడి కదృష్టం లేకపోయింది నాయినా, వాళ్ల నాన్న బతికుంటే ఈ ఖర్మం లేకపోయేది. పువ్వులమ్మిన ఊళ్లో కట్టెలమ్మవలసి వచ్చింది. ఎంత గౌరవంగా బతికేవాళ్లం? నిక్షేపం లాంటి ఉద్యోగం. నా కొడుకు కలక్టరాఫీసులో గుమాస్తా! రాజాఅయిన బతుకు. నాకే గతుంటే వాడెలా బతుకుతాడూ? వాడి పిల్లాడికి అన్నం లేకుండా ఉంది," రామారావు వాళ్ళ బామ్మనంటిపెట్టుకుని ముణుకుల్లో తలదూర్చుకున్నాడు. వాడి బుర్ర కొబ్బరిపీచులా ఎగురుతోంది.

"ఎక్కడన్నా చాకిరీ చేద్దామన్నా ముసిలితొక్కనైపోయేను. కళ్లు కనపడవు. మూడు కాళ్ళ ముసిప్పిని. ఏం చేస్తాను? వీడికి తెలివితేటలతోపాటు ఆకలీ ఎక్కువే. ఎంత పెట్టినా చాలదు. అందరూ తలో రూపాయో, అర్ధో యిచ్చి దయతలిస్తేనే వాడి పరీక్షలు గట్టెక్కుతాడు" అన్నాది ముసలమ్మ. చెట్టంత కొడుకు చచ్చిపోయి ఈ మనవణ్ణి సాకవలసి వచ్చింది. ముసిలి కాలంలో యిలాంటవస్తే ఏం దారి?

తమ్ముడు ఒక్క గుటుకున లేచి యింట్లోకి పరిగెట్టేడు. అక్కయ్యా నేనూ వాడు వెళ్ళిన వేపు చూస్తూ ఉండిపోయేం. లోపల పెట్టెలు ఈడ్చి డబడబమని చప్పుడు చేస్తున్నాడు తమ్ముడు. "ఒరేయి" అని ఓ గావుకేక పెట్టింది అక్కయ్య. వాడేం చేస్తున్నాడో అది కనిపెట్టేసింది. దాని కేకని వాడు లక్ష్యపెట్టలేదు. ఓ చొక్కా లాగూ పట్టుకుని యివతలికి వచ్చేడు. చొక్కా లాగూ వేపు ఆశగా చూస్తూ అక్కయ్య మొహాన్ని తేరిపారిచూసేడు రామారావు.

తమ్ముణ్ణి చూస్తూనే మళ్లా అరిచిం దక్కయ్య "ఒరేయ్" అని.

"ఏ మే."

"అమ్మ తన్నీగల్దు."

"నా చొక్కా లాగూ నా యిష్టం. ఎందుకు తంతుంది?" తమ్ముడు బుర్ర ఝాడించేడు.

"రామారావ్ తీసుకోరా" అని ఆ అబ్బాయి చేతిలో పెట్టేసేడు.

త్వరలో నే

ఇంటి యజమాని: ఏమయ్యా. ఇంటద్దె ఇవ్వదలచుకో లేదా? ఏమిటి నీ ఊహ?

కవి: ఏముందండి. పుస్తకాల కంపెనీవారు చెక్కు పంపెయ్యగానే ఇచ్చేస్తా?

"వాళ్లెప్పుడు పంపేటట్టు."

"నా నవల నచ్చగానే"

"ఎప్పటికి జరుగుతుందది?"

"ఏముంది. నేను రచన పూర్తిచేసి పంపడం తరువాయి"

"అదెన్నాళ్లకి?"

"అహోరాత్రాలు ఆలోచిస్తున్నాను ఏంకథ రాద్దామా అని. అది తేలిపోగానే, కాస్త 'మూడ్' కుదరగానే రాసెయ్యగానే, పంపెయ్యగానే, వాళ్లు చదివెయ్యగానే, నచ్చగానే, వెంటనే, వారు చెక్కు పంపెయ్యగానే..."

"మీరు చెక్కు మార్చగానే, నాకు డబ్బు కట్టెయ్యగానే, మళ్లా వచ్చి ఈ ఇంట్లో దిగొచ్చు. ఇవాళ ఖాళీ చెయ్యండి."

★ బొమ్మ రూపాయి ★

"మీ అమ్మ నడిగే యియ్యి నాయనా" అంది ముసలమ్మ.

"ఫర్వాలేదండీ మా అమ్మేమీ అందు" అన్నాను. అక్కయ్య నావేపు కొరకొరా చూసింది. దానికి మొదట్నించీ వాళ్ళని పంపించేయాలని ఉంది. ఆవిడని కూచోపెట్టి ఆవిడ చెప్పిందంతా విని, యిప్పుడు మేం చేసిన పనికి దానికి ఒళ్లుమండింది. అక్కయ్యంటే నాకూ తమ్ముడికీ కూడా భయం లేదు.

"చిన్నక్కొ బొమ్మకి నాన్న రూపాయి లిచ్చేసేడు కదూ?" తమ్ముడడిగేడు. ప్రతీ నెలా బొమ్మకి ఐదు రూపాయిలు నాన్న యిస్తూఉంటాడు. ఒత్తికీ పత్తికీ, బ్రాహ్మడి కిచ్చుకోడానికీ, మా రాము చేస్తే మా కివ్వడానికీ బొమ్మ ఆ డబ్బు ఉపయోగిస్తూ ఉంటుంది.

"అవున్రోయి. మాబాగా జ్ఞాపకంచేసేవు. భాగవతంలో మూడు రూపాయలు పెట్టింది" అన్నాను.

"అవిమాత్రం తియ్యకండి. బొమ్మ బుర్ర బద్దలు కొట్టేస్తుంది" అని అక్కయ్య లేచి నిల్చుంది.

"నా బుర్రేమీ బద్దలు కొట్టదు. నే నెవరి నను కొంటున్నావ్? నా పేరు తాతయ్య పేరు తెల్సా? బొమ్మ నాకు పెళ్ళాం అవుతుంది. మరేం ఫర్వాలేదు" అన్నాడు తమ్ముడు.

"అలా అన కూడదు. తప్పు నాయినా" అంది ముసలమ్మ.

"మా బొమ్మే అలా అంటుందండీ" అన్నాడు తమ్ముడు.

"నామాట విని అవి ముట్టుకోకు. నీది తాతయ్యపేరైనా బొమ్మూరుకోదు" అన్నా దక్కయ్య.

"నన్ను దెబ్బలాడ దన్నావా? పోనీ, నన్ను దెబ్బలాడితే మధ్య నీకేం?" అన్నాడు తమ్ముడు.

"మీతో పాటు నన్నూ దెబ్బలాడతారు. చేసేది మీరూ, తిట్లు తినేది నేనూనూ" అన్నా దక్కయ్య.

వైటోడెంట్
దంతక్రిములను సంహరించే పండ్లపొడి
శ్రీవత్స కెమికల్స్ & డ్రగ్స్ లిమిటెడ్. మద్రాసు-30.

"నిన్ను తిట్ట నివ్వంలే. అమ్మా వాళ్లూ యిప్పుడప్పుడే రారు. వీళ్లెంతసేపు కూర్చుంటారు?" లోపల కెళ్ళేను. అక్కయ్య నావెనకాతలే వచ్చి మీద పడ్డాది.

"ఆగుంట వెధవకి బుద్ధిలేక పోతే పెద్ద దానివి నీకూ లేదూ?"

"మరే మా యిద్దరికీ లేదు. మా యిష్టం, మేం యిచ్చుకుంటాం;"అని భాగవతంలోది ఓ రూపాయి తీసుకొచ్చి ముసలమ్మ చేతిలో పెట్టేను. అక్కయ్య మిడుతూ మిడుతూ చూడ్డం తప్పించి మమ్మల్నేంకేం చెయ్యలేక పోయింది.

"నాతల్లే నాతల్లే మీఅమ్మకడుపు చల్లగా మంచి మొగు డొచ్చి..." అని దీవిస్తూ "వద్దమ్మా వద్దు పెద్ద వాళ్ళకి చెప్పకుండా యివ్వకూడదు. తప్పు. మీ బొమ్మొచ్చేక అడిగే యిద్దువుగాని. ఆవిడేనా వద్దనరు. ఎక్కడ తీసేవో మళ్ళా అక్కడే పెట్టే" అని రూపాయి పుచ్చుకోకుండా పెట్టేసింది ముసలమ్మ.

"తీసుకోండి. మరేం తఖ్లేదు"అన్నాను.

"నీకు తెలీదమ్మా"అన్నా దావిడ. రామారావు తమ్ముడిచ్చిన చొక్కా లాగునీ కింద పరిచి జాగ్రత్తగా మడత పెట్టుకున్నాడు. అవి కూడా పుచ్చుకోవడమా మానీడమా అని సందేహంతో భయపడుతూ ముసలమ్మ పక్క చూసేడు.

"వాటికేం ఫర్వాలేదు. అవి నేనిచ్చేను తీసుకో" అని ధైర్యంగా చెప్పేడు తమ్ముడు.

"మళ్ళా వస్తాం నాయినా మీ వాళ్లతో చెప్పేయిద్దువుగాని" అన్నాది ముసలమ్మ. రామారావు పక్కనున్న కర్ర తీసేడు. ముసలమ్మ పెద్ద ప్రయత్నంతో లేచి నిల్చుని కర్ర పుచ్చుకుంది. రామారావుకి బట్టలు వదిలేసి వెళ్లడం యిష్టంగా లేదు. వాటిమీంచి వాడు దృష్టి మరల్చలేకుండా ఉన్నాడు. ముసలమ్మ మాత్రం వొణుకుతున్న కాళ్ళా చేతుల్తోటే కర్రని తణువుకు వేసుకుంటూ గడపదాటి వెళ్లిపోతున్నాది.

"ఇక్కడే కూర్చోకూడదా?" అన్నాడు రామారావు.

"ఈ పక్కనే మా లక్షుమ్మ గారింటికెళ్లి మళ్లా వద్దాం" అన్నాది ముసలమ్మ.

"వెళ్ళండి వెళ్లండి మా లక్షుమ్మగారు బాగా యిస్తారు" అని పళ్లు కొరుక్కుంది అక్కయ్య. ముసలమ్మ వీధి గుమ్మంలోకి వెళ్లిపోయింది గాని రామారావు మాత్రం జాలిగా వెనక్కి తిరిగి చొక్కా లాగూ వేపు మరోసారి చూసుకున్నాడు.

> "ఆ పక్క గదిలో ఆయన ఎవరితోటీ మాట్లాడుతున్నాడు?"
>
> "అబ్బే ఎవరూ లేరు. తనతో తనే."
>
> "అయితే ఆ గావుకేక లెందుకు?"
>
> "ఆయనికి బ్రహ్మ చెముడు."

"ఒరేయి రామారావ్ యిలారా" అని మెల్లిగా పిల్చేడు తమ్ముడు.

"ఈ చొక్కా లాగూ, రూపాయి తీసుకుపో. మా వాళ్లతో మేం చెప్పకుంటాంలే. మళ్లా ఎన్ని సార్లు తిరిగి చస్తావు. ఫో" అని తమ్ముడు చొక్కా లాగూ, రూపాయి కూడా వాడి చేతికిచ్చేసేడు. చొక్కా లాగూ చంకలో పెట్టేసుకుని పిడికిట్లో గట్టిగా రూపాయి పట్టుకుని రామారావు ఎక్కడివాడక్కడే నిల్చుండిపోయేడు. పుచ్చుకోవడమో మానడమో వాడికింకా సందేహంగానే ఉంది.

"పట్టుకు పొమ్మన్నానా? నాతో మాటంటే అంతే. పట్టుకుపో. చిన్న జెల్లకాయ మాత్రం యిచ్చుకో." అని వాడి నెత్తిమీద చిన్న జెల్లకాయ కొట్టి గెంటేసేడు తమ్ముడు. రామారావు అవి పట్టుకుని ముసలమ్మ వెనకాతల పరిగెట్టేడు.

మరో అరగంట కల్లా, "అమ్మయ్య ఏం జనం, ఏం జనం" అంటూ వచ్చిందమ్మ. చేతిలో కొబ్బరికాయ చెక్కా, చెక్క నిండా పత్రీ పువ్వులూ, కుంకం పొట్లాం పట్టుకుని. కోతిలా అమ్మచేతిలో ఉన్న కొబ్బరికాయి చెక్క లాక్కున్నాడు తమ్ముడు.

"ఉండరా కొట్టి తలో ముక్క యిస్తాను" అంది అమ్మ.

"గర్భ గుడిలో ఊపిరాడేలేదు. ఏం తోపుళ్లు ఎంతో పుళ్ళు. దర్శనం అవడమే కష్టమైపోయింది. ఇవతల కొచ్చేసరికి ఈగల్లా చుట్టుకున్నారా ముష్టి వెధవలు. వాళ్లని తప్పుకొచ్చేసరికి తల ప్రాణం తోక్కొచ్చింది. హుస్సు. హా పరమేశ్వరా" అంటూ బొమ్మ చతికిల్లా పడ్డాది. దభీదభీమని కొబ్బరికాయి చెక్కని నేల నేసి కొట్టి తింటం మొదలెట్టేడు తమ్ముడు.

"అంతా నువ్వు తినీడం కాదు. ఆ ముక్క యిలా యిచ్చెయ్యి" అన్నా దక్కయ్య.

"నీలా అనుకున్నావేమిటి? మీరూ తినండి" అని చెక్క విసిరేసేడు తమ్ముడు.

"అవును నీకు ధర్మబుద్ధి చాలా పెరిగిపోయింద"న్నాడక్కయ్య. అక్కయ్య కొబ్బరి ముక్క ప్రసాదం తిని అమ్మదగ్గిరున్న పువ్వుల్ని కళ్లద్దుకుని తల్లో పెట్టుకుంది. కుంకం తీసుకుని బొట్టు పెట్టుకుంది.

"నువ్వూ పెట్టుకోవే" అని నాకూ పువ్విచ్చిందమ్మ.

"వాడూ చిన్నదీ నీ మొగుణ్ణి పుణికి పుచ్చుకున్నారు. నేవు వే నే సరికి మీద పడ్తారు. వాడి చెవులోనూ ఓ పువ్వు పెట్టు" అంది బామ్మ.

"పెట్టుకుంటాను బామ్మా పెట్టుకుంటాను" అని తమ్ముడు చెవులో పువ్వు పెట్టుకున్నాడు.

"ఏం యివాళ అంత బుద్ధొచ్చింది?" అడిగింది బామ్మ.

"బుద్ధే ఈ వెధవేమొ..." అని ప్రారంభించి ముసలమ్మ రావడం, ఆవిడ కబుర్లూ, చొక్కాలాగూ యిచ్చిన సంగతీ చెప్పేసిందక్కయ్య.

"అయ్యొయ్యొ అయ్యొయ్యొ, ఏ చొక్కాలాగేవ్?" అమ్మ అడిగింది.

"నిరుడు పుట్టిన రోజుకి కుట్టించిన జత. చిగుగు పట్టడానికి సిద్ధంగా నే ఉన్నాయి" అన్నాడు తమ్ముడు.

"చిరుగు పట్టడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాయా? ఏం మాట్రలా నాయినా, నిక్షేపంలాంటి బట్టలు. ఎవడ్రా యిమ్మన్నాడూ? నీకేం పోయికాలంరా? తిన్నగా ఉండలేవూ? ఇదెక్కడి పిల్లర్రా బాబూ" అని నెత్తీ నోరూ కొట్టుకుందమ్మ.

"అవేం నిక్షేపంలా లేవు. రెండూ బిటయి పోయేయి. నే నవి కట్టుకుని బళ్లో కెళ్లడమే లేదు. ఏడాదై పోయింది. మరో పుట్టిన రోజు వెళ్లి పోయింది. అందుకే యిచ్చేసేను. ఆ మాత్రం నాకూ తెల్సు" అన్నాడు తమ్ముడు.

"తెల్సు తెల్సు లూడి తెసు లేవు. నీ కన్నీ తెల్సు. వెధవ కొనా, ఎందుకురా యిచ్చేవు? ఓ ఘడియ యింట్లో ఉంచితే మంచిపనే చేసేరు. ఏమేఁ నీ బుద్ధేమైందే? ఆ వెధవిస్తే చూస్తూ ఊరుకుంటావా? పెద్ద దానివి కదా? ఆ మాత్రం తెలియొద్దూ?" అని బామ్మ అక్కయ్య మీద లేచింది.

"బాగానే ఉంది. నేనేం చేస్తాను? వాళ్లు నా మాట వింటేనా? ఇయ్యరా తమ్ముడూ అని అందీ, అవునే చిన్నక్కా అని వాడూ యిచ్చేసేరు. నే నొద్దంటే నా మీద కఁయ్యిఁ మన్నారు. అక్కడితో వదిలిందీ? నువ్వు భాగవతంలో పెట్టుకున్న డబ్బుల్లోంచి ఓ రూపాయీ యిచ్చేసేరు" అన్నాదక్కయ్య.

"ఆఁ ఆఁ మీ నెత్తి వాయించా. నా డబ్బు లెందుకు ముట్టుకున్నార్రా. అందులో మూడు రూపాయిల చిల్లరుండాలి. గుంటలూ గుంటందాలూ లేవు. ఆ డబ్బుతో సహస్రాభిషేకం చేయిద్దా మనుకున్నాను. ఎవత్తిరా ఆ ముసిలిముండ? దాని ఎదాన్ని పోసేసేరా?" బామ్మ తమ్ముడి మీదకీ నా మీదకీ వచ్చి చేతులాడిస్తూ దెబ్బలాడ్డం మొదలెట్టింది.

"ఆవిణ్ణి ముండని తిడుతున్నావేమిటి? నీ స్నేహితురాలే. మూడు కోవిళ్ళలో మీ యిద్దరూ ఒక దగ్గిరే కూర్చుని పురాణం వింటారుటా. ఆవిడే చెప్పింది. నువ్వు పెద్ద జ్ఞానివని కూడా చెప్పింది" అన్నాను.

"ఒక్క రూపాయే యిచ్చేం. కావలిస్తే చూసుకో. నువ్వే ఉంటే ఆ మూడు రూపాయిలూ యిచ్చే దానివే. మేం యిచ్చేం కాబట్టి ఇలా అంటున్నావు" అన్నాడు తమ్ముడు.

"ఏడిసినట్టే ఉంది. ఆ ముండ నా స్నేహితురా లేవిఁటి? ఏదో కోవిల్లో కనపడి దాని గోడూ అదీ చెప్పుకుని ఏడ్చింది. అలాగా పాపం అన్నాను. అంతే. అలా అని దానికి దానం చేస్తానా? యిస్తే బేడో పావలో యిస్తాం కాని రూపాయిలూ బట్టలూ యిచ్చేసు కుంటామా? దిక్కు మాలినవా ళ్లెంతమంది లేరు? అయినా మీకిలాంటి బుద్ధులు పుడ్తున్నాయేమర్రా? మీ నాన్న రానీ. తోక్క వొలిపించేస్తాను. నా డబ్బు తిసీసేరు. మళ్ళా వాడు నా కిస్తాడా?" బామ్మ పెద్ద గొంతుకతో అరవడం మొదలెట్టింది.

"ఈ పిల్లలతో నే వేగలేకుండా ఉన్నానమ్మా. ఒక్క క్షణం గడపదాటితే యిల్లు తీసి పందిరేస్తారు. వెళ్ళేటప్పుడు జాగ్రత్త రోయి అని చెప్పే వెళ్ళేను. అన్నీ వెధవ పనులే. ఆయన రానీండి. వెధవలని ఉతికింపించేస్తాను" అన్నాదమ్మ.

"పాపం ఆ ముసలమ్మ మంచిదే. తప్పమ్మా పెద్దవాళ్లకి తెలీకుండా యివ్వకూడదు. మళ్లా వస్తాంలే అని వదిలేసి వెళ్ళిపోయింది. ఈ వెధవ ఆ కుర్రాడి చేతిలో పెట్టి తీసుకుపో. మా వాళ్ళిమి అను అని యిచ్చి మరీ పంపించేడు" చెప్పిందక్కయ్య.

"అదొటా? ఆవిడ పుచ్చుకోకపోయినా యిచ్చీసేడు?" అని నోరెళ్ళబెట్టింది అమ్మ.

"వాడి పేరు తాతయ్యదటా నువ్వేమీ అనవుట. అంచేత మరేం ఫర్వా లేదన్నాడు"

"పేరు తాతయ్యదైతే ఆ గుణాలు వీడి కెక్కడున్నాయి? ఈ వెధవ ఆయన పేరూ ప్రతిష్టా నిలబెట్టి అంతటివాడైతే యిహానే కావాలి" అన్నాది బామ్మ.

"నన్ను తిట్టినప్పుడల్లా తాతయ్యని తిట్టినట్టేలే" అన్నాడు తమ్ముడు.

"ఓరి చచ్చినాడా, నీగుండు బద్దలు కొడతానుండు. మీ అమ్మ అడ్డుపడుతుందనుకుంటున్నావు గాబోలు" అని తమ్ముణ్ణి పట్టుకోబోయింది బామ్మ. తమ్ముడు ఆవిడకి అందకుండా మండువాలోకి పరిగెట్టేడు.

"నీకుడ్డలంటే యిచ్చుకున్నావు. ఆవిడ రూపాయెందుకు తీసేవురా? నీ కెన్నిసార్లు చెప్పేను? ఆవిడ జోలికెళ్లొద్దనీ, ఆవిడ వస్తువులు ముట్టుకోనద్దనీ. ఎంత చెప్పినా బుద్ధి లేదు వెధవకి" అని గబగబా లోపలకెళ్ళి భాగవతం తీసుకొచ్చిందమ్మ.

"చూసుకోండి ఎంత తీసేసేడో?" అన్నాది.

"చూసుకోండి. మేమేం ఎక్కువ తీసుకోలేదు" అన్నాను.

"వాడురానీ. అంతా చెప్పి వెధవని చీరింపించేస్తాను" అని చిందులు తొక్కింది బామ్మ.

★ బామ్మ రూపాయి ★

"శివరాత్రిపూటా ఓ రూపాయి బీద కుర్రాడికిస్తే నన్నడ్డమైన తిట్లూ తిట్టేరని నేనూ నాన్నతో చెప్తాను" అన్నాడు తమ్ముడు!

"నోరుముయ్యి వెధవా దేనికైనా ఓ సబబూ సందర్భమూ ఉండాలి" అన్నాది అమ్మ. అమ్మ అంటున్నాది ఇంతల్లో నాన్నొచ్చీసేడు.

"త్వరగా వడ్డించెయ్యండి. ఆఫీసుకు పోవాలి" అని గబ గబా గదిలోకి పొయ్యేడు.

"అదేం వెధవా ఫీసో శివరాత్రిపూటా ఆఫీసే." అన్నాదమ్మ.

"నువ్వింట్లో లేకపోతే నీ పిల్లల ఆగడం యింతా అంతా కాదు. నా రూపాయి నాకిచ్చేసి నీ పిల్లలకేంబుద్ధి చెప్పుకుంటావో చెప్పుకో" అని గది గుమ్మంలో కెళ్లి పెద్ద గొంతుకతో చెప్పింది బామ్మ.

"దాని రూపా యెందుకు తీసేర్రా? దాంది దానికిచ్చీయండి" అని తాపీగా అన్నాడు నాన్న.

"ఇహా నెక్కడ రూపాయి? నీకొడుకు ప్రయోజకత్వం, నీచిన్న కూతురు ప్రయోజకత్వం" అని మొదలెట్టింది బామ్మ.

"నువ్వేం చెప్పనక్కర్లేదు. నేనే చెపుతాను" అని బామ్మ కడ్డంపడి తమ్ముడే అంతా చెప్పీసేడు.

"అయితే యింతకీ వీడు బట్టలూ రూపాయీ యిచ్చీసేడంటావా?" అంతా విని తాపీగా అడిగేడు నాన్న.

"ఏం బాగుందిరా? ఇచ్చీసేడంటావా అని మెల్లిగా అడుగుతున్నావా? వెధవని పట్టుకు తన్నక. పోనీ వాడి గుడ్డలంటే యిమ్మకున్నాడు. నా రూపా యెందుకు తీసేడో గట్టిగా అడుగు. పైపెచ్చు ఆ ముండ నా స్నేహితురాలంటాడు" అంది బామ్మ.

"నిక్షేపంలాంటి బట్టలు. ఆ వెధవ కిచ్చీసేడు. వీడికి మా దగ్గిర బొత్తిగా భయం లేదు" అంది అమ్మ.

"రెండూ పాట్టిపోయేయని చెప్పేనా? ఎన్నిసార్లు చెప్పాలి?" అన్నాడు తమ్ముడు.

"మావాళ్లులేరు. వచ్చేకరండి అని చెప్పవలసింది పోయింది వాళ్లకి దానాలుచేసేరు దానాలు. చేస్తే చేసేరనుకో దానికి అణావా బేడా? రూపాయికి రూపాయీ యిచ్చీసేరు" అన్నాది బామ్మ.

"ఇస్తే ఏం? నువ్వు కోవిల్లో ఖర్చుపెట్టలేదూ?" అన్నాడు తమ్ముడు.

"ఒరేయి నువ్విలా ఊరుకోడంనించే నీ పిల్లలిలా నెత్తెక్కుతున్నారు. నా కదంతా తెలీదు. నా రూపాయి నాకిచ్చెయ్యి" అన్నాది బామ్మ.

"నీ డబ్బులు నువ్వు భాగవతంలో పెట్టుకున్నావా? అందులోది వాడు రూపాయి తీసీసేడూ? వాడితో చదువుకుంటున్న కుర్రాడైనా కాదూ? హైస్కూల్లో చదువుతున్నాడా?" అని నాన్న ఇచ్చినందుకు కోపం వచ్చిందో రాలేదో తెలీకండా అన్నాడు.

ఆ కంఠస్వరానిబట్టి "పిల్లకి బాగా పెళ్ళికావాలి"అని అక్కయ్య మరోపుల్ల ఎగసనదోసింది.

"రామ రామ. ఆ కుర్రాడికి తల్లీ తండ్రీ చచ్చిపోయేరు. వాళ్ల బామ్మ అతుక్కుని చదువు చెప్పిస్తున్నాది. నేనా కుర్రాణ్ణి బాగా ఎరుగుదును నాన్నా. వాళ్ళకో రూపాయీనూ పాట్టిపోయిన గుడ్డలూయిస్తే తప్పా? మొన్న పుట్టినరోజుకికాక అంతకు ముందు పుట్టినరోజుకి నువ్వు కుట్టించేవు. చిరుగుపట్టలేదు కాని ఇరుకైపోయేయి. శివరాత్రిపూటా దేవాలయానికెళ్ళి వాళ్లు డబ్బు తగలెయ్యొచ్చుకాని నేనోరూపాయి దానంచేస్తే తప్పా" అన్నాడు తమ్ముడు.

"అయ్యో అయ్యో! దేవాలయంలో తగలెయ్యడం ఏమిట్రా. నోటికొచ్చినట్టు పేల్తున్నావ్. దైవభక్తి పాపభీతీ లేకపోతే పశువ్వవుతావు" అన్నాదమ్మ.

"బాగానే ఉంది యిన్నేళ్ళొచ్చాక నీ కొడుకు నాకు నీతులు చెపుతున్నాడు" అన్నాది బామ్మ. నాన్నేమిటంటాడో అని నాన్నొచ్చిం దగ్గిర్నించి ఓ మూల నాకు భయంగానే ఉంది.

"పెద్దవాళ్లకి చెప్పకుండా చెయ్యకుండా అలా యివ్వొచ్చునా" అని మందలిస్తూ అన్నాడు నాన్న. టక్కూ టక్కూ కర్ర చప్పుడు చేసుకుంటూ సమయానికి మళ్లా దిగబడ్డాది ముసలమ్మ. రామారావు మాత్రం ముసలమ్మ వెనక రాలేదు.

"ఈ ముసలమ్మే. మళ్ళా వస్తున్నాది. పుచ్చుకున్నది చాల్లేదు కాబోలు" అన్నాదక్కయ్య.

"ఓసారి దయతలిస్తే యిల్లు గుల్లచేసేస్తారు" అన్నాదమ్మ.

"అక్కగారూ గుడినుంచి వచ్చీసేరూ? దేవుడి దర్శనం అయిందా? చిన్న పొరపాటు జరిగింది. పసిపిల్లల కేంతెలుస్తుంది? మీరు లేనప్పుడొచ్చేను. మీ పిల్లలు మావాడికి బట్టలూ రూపాయీ యిచ్చేరు. నేను మళ్లా వస్తానని చెప్పివెళ్ళిపోతే మాగుంట వెధవ యిచ్చేరని సంబరంతో నా వెనకొతిల పుచ్చీసుకున్నాడు. మీ చేతుల్తో యిస్తే పుచ్చుకోవాలి కాని పిల్లలిస్తే ఎలాగా? ఇవాళిదైంది రేపు యింకోటవుతుంది" అని ముసలమ్మ గుడ్డలూ రూపాయి పదిలంగా అరుగుమీద పెట్టేసింది.

"అక్కగారూ నాస్థితి గతులన్నీ మీరు బాగా ఎరుగుదురు. మీకు దేవుడు ఏం

(56-వ పేజీ చూడండి)

ఆత్మకథ

కవి: ఏతా వాతా చెప్పొచ్చిం దేమిటంటే, నే నసలు కవిత్వం రాయడానికి పనికి రానని, గట్టిగా తెలుసుకోడానికి పదేళ్లు పట్టిందన్నమాట!

శ్రోత: తెలుసుకోగానే రాయడం మానేశారాండి?

కవి: అబ్బే. అప్పటికే చాలాఆలస్యం అయిపోయింది. సుప్రసిద్ధ కవుల జాబితాలో చేరిపోయాను.

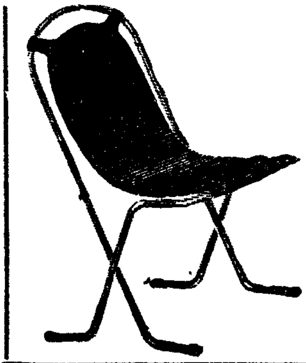

క్రొత్తగా ప్రవేశపెట్టబడినవి

అందము, పటిష్టముగల ఉక్కు కుర్చీలు.

సరసమైన వెలలో కొనుటకు మమ్ము సంప్రదించండి.

వివరములకు నేడే వ్రాయండి :

లల్లారాం అండ్ కో,

వెలగలేటివారి వీధి, : : విజయవాడ - 1.

"క్రొత్త పోరాట్ మా రతీ సినిమా కెదురుగా".

(24- వ పేజీ తరువాయి)

తోపిస్తే అది మీ చేత్తో యిప్పించండి" అని బామ్మని ప్రాధేయంగా అడిగింది. మా బామ్మ గొంతుకలో పచ్చి వెలక్కాయ పడ్డాది. మా అమ్మ గుడ్లప్పగించి అదే పనిగా ముసలమ్మని చూసింది. ఇద్దరూ పల్లెత్తు మాట్లాడ లేదు.

ముసలమ్మ చాలీ చాలని కొంగుని భుజం మీద చిన్న మూట పెట్టుకుంది. ఆ మూటని చూపించి, "ఇదిగో మీ షావుకారు గుంటి మా లక్ష్మమ్మగారు బియ్యం పట్టుకెళ్ళ మన్నారు. ఆవిడకా బుద్ధి దేవుడు పుట్టించేడు. మాకు మూణ్ణాలుగు రోజులు దాకా కడుపునిండా తిండానికి సరిపోతాయి" అని చెప్పింది.

"మీ మనవడేడీ?" అడిగేడు నాన్న.

"లోపలికి రారా అంటే మొహం చెల్లక వీధిలో నిల్చుండిపోయేడు" అంది ముసలమ్మ. వీధి గుమ్మంపక్కనుంచీ దొంగలాగ తొంగి చూసేడు రామారావు.

"ఇలారా అబ్బాయి" అని నాన్న పిలిచేడు. వాడు జంకుతూ లోపలికొచ్చేడు.

"ఇదిగో నీ చొక్కా నిక్కరూ" అని నాన్నే వాడి చేతిలో పెట్టేసేడు. దాగరంత మొహంతో వాడు వాటిని తీసుకున్నాడు.

"అవ్వగారూ ఇదిగో మీ రూపాయి" అని ముసలమ్మకి రూపాయి యిచ్చేసేడు.

"మీ యిల్లు వెయ్యి మొదళ్లై తండ్రీ ఎప్పటికీ వృద్ధిలోకి రావాలి. పాత్ర ఎరిగి దానం చెయ్యమన్నారు పెద్దలు. నాలాంటి దానికి యిస్తే కోటిగుణితం అవుతుంది" అని ముసలమ్మ ఆశీర్వదిస్తూ రూపాయి పుచ్చుకుంది.

"దీని కోసమని మళ్ళా వచ్చేరా? మంచివారే! ఇవ్వడానికి పిల్లలైతే నేం? మేం అయితే నేం?" అన్నాది బామ్మ.

"ఏ గూటి చిలక ఆ పలుకు పలుకుతుంది. మీ బుద్ధే మీపిల్లల కొచ్చింది" అన్నాది ముసలమ్మ.

"వాళ్ళ తాతగారి పోలికే దానం ధర్మం వాడికి పుట్టుకతోనే వచ్చేయి" అన్నాదమ్మ. తమ్ముడు ఫకాల్న నవ్వేడు.

పళ్లు కొరుక్కుంటూ, "ఏంవిటా వెకిలి నవ్వు నోరుమూసుకు ఉండు" అన్నాది బామ్మ.

"ఇవాళ శివుడు నాలోఉండి మీకూ మీపిల్లలకీ మామీద యింత దయ చూపించేడు. మీరు చేసిన సాయం ఎన్ని జన్మలకీ మర్చిపోను. యిహ నింటికెళ్ళి కుర్రవాగమ్మ కుడకేసి పెట్టాలి. అక్కగారూ వెళ్ళొస్తాను," అని చెప్పి ముసలమ్మ వెళ్ళిపోతానంది.

"మంచిది. వెళ్ళిరండి" అన్నాది బామ్మ.

"మీ దయవల్ల సంవత్సరంపాటు మావాడికి గుడ్డముక్కక్కరువు లేదు. మీరు రూపాయిచ్చేరా! మరి రెండు రూపాయిలుంటే ఈనెల వాడి జీతానికి ఇబ్బంది రాదు. ఏదో మీ అందరూ తలో పిడికెడూ యిస్తూఉంటే ఎలాగో ఈడ్చుకొస్తున్నాను. చెట్టంత కొడుకుని పొట్టని పెట్టుకుని ఈ రాత తెచ్చుకున్నాను. వెళ్లొస్తాను తల్లీ వెళ్ళొస్తాను. బాబూ వెళ్ళొస్తాను. మీ మేలు మరిచిపోలేను." అని చెప్తూ కళ్ళనిండా నీళ్లు పెట్టుకుని, "వెళ్లొస్తాను అక్కగారూ" అని బామ్మతో ఆఖర్ని ఏడుస్తూ చెప్పి చచ్చిపోయిన కొడుకోసం ఏడుస్తూ వెళ్ళిపోయింది.

"ఇచ్చేసేనని అంత హంగామా చేసేరు తిరిగి పుచ్చుకోలేక పోయేరా?" అన్నాడు తమ్ముడు.

"అదొకటే తక్కువైంది" అన్నాదమ్మ.

"నువ్వూ నీ కొడుకూ కలిసి రూపాయే యిచ్చుకోండి. పది రూపాయిలే యిచ్చుకోండి. నా రూపాయి మాత్రం నాకిచ్చేక పోతే ఒప్పుకోను" అంది బామ్మ.

"నేనిస్తే నేమిటి నా పిల్లలిస్తే నేమిటి అని యిప్పుడే అన్నావు కదుటే అమ్మా." అన్నాడు నాన్న.

"అద్దిగదిఅద్దిగది" అని గెంతేడు తమ్ముడు.

"ఏం—గ తయారవాలో అలా తయారౌతారు నీ పిల్లలు" అన్నాది బామ్మ.

"రేపు నేనూ యింకేవన్నా యిచ్చేస్తానుండండి" అంది అక్కయ్య.

"అలా యిచ్చిడానికి అందరికీ చేతులు రావు" అన్నాడు నాన్న. ★

అలవాటు

ఒక యువ రచయిత జార్జి బెర్నార్డ్ షా ఇంటికి వెళ్ళి, ఎలాగో ఆయనను ఒప్పించి, తన రచన వినిపించసాగాడు. కొంతసేపటికి, కిటికీ తలుపు చప్పుడై, ఆ రచయిత తల ఎత్తి చూచాడు. షా తలుపు తీస్తున్నాడు.

"పక్కింటి వాళ్లు వినాలని కిటికీ తీస్తున్నారా" అని అడిగాడు రచయిత ఉత్సాహంతో.

"అబ్బే. కాదోయ్. నిద్ర వచ్చినపుడు కిటికీ తలుపులు తీసుకోవడం నాకు అలవాటు" అన్నాడు షా బద్ధకంగా.

ఉచిత బహుమానం !

నం. 501 తలనూనె వుపయోగించువారి జుట్టు విరివిగా పొడుగుగా అందముగా ను మెర్పదనలె యుండును.

ఒకసీసా రు. 2-8-0; 3 సీసాలు రు. 6-8-0 ఒక్కొక్క బాటిలు కొనువారికి 15 సం॥ గ్యారంటీతో పనిచేయు రిష్టు వాచి, ఒక కొత్త బంగారు వుంగరం బహుమానం యివ్వబడును. 3 సీసాలు ఒక్క సారికొన్నవారికి నాల్గు రిస్టు వాచీలు, 4 వుంగరములు బహుమానం. ఇందులో ఏది నచ్చకున్నా ధరవాపస్

Saniyasi Ayurvedic Pharmacy,

(A.P.M.) P. B. 1397, Delhi.

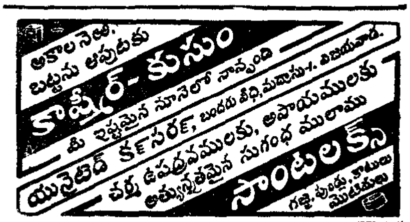

Printed and Published for Nageswara Rao Estates Ltd., by S. Radha Krishna at The Andhra Patrika Press, 6 & 7, Thambu Chetty Street, Madras-1. Editor S. Sambhu Prasad.